ARNHEMSCHE COURANT.

Vrijdag 28 October 1831.

Nieuwste Buitenlandsche Letterkunde.

Vervolg der Beschouwing van het Protocol van 20 Januarij 1831.

Wij hebben gezien, dat de Conferentie van Londen, bij haar Protocol van 20 Januarij, de grondslagen der scheiding van België en Holland had vastgesteld, en dat zij, bij haar Protocol van 27 Junij, de verdeeling der 24 artikelen op de volgende wijze had gemaakt: zeven en veertig leden voor de negentien provinciën van het voormalige Koningrijk der Nederlanden, en zeven voor België. Wij hebben ook gezien, dat de Nederlandsche Gevolmachtigden, bij de Conferentie van 27 Junij, hadden verklaard, dat zij de verdeeling van de 24 artikelen op de volgende wijze wenschten: zeven en veertig leden voor België, en zeven voor de negentien provinciën van het voormalige Koningrijk der Nederlanden. Wij hebben eindelijk gezien, dat de Conferentie, bij haar Protocol van 4 October, de verdeeling der 24 artikelen had gemaakt, gelijk zij in het Protocol van 20 Januarij was vastgesteld.

Wij hebben nu te onderzoeken, welke de redenen zijn, waarom de Nederlandsche Gevolmachtigden, bij de Conferentie van 27 Junij, hebben verklaard, dat zij de verdeeling der 24 artikelen op de volgende wijze wenschten: zeven en veertig leden voor België, en zeven voor de negentien provinciën van het voormalige Koningrijk der Nederlanden.

Deze verklaring vloeide ons niet tot twijfelmoedigheid; zij mag echter niet verbreken gaan. Het voorgedane toekent ons onze verplichting voor de toekomst aan. In ons zelven ligt het beginsel onzer toekomstverwachting. Ook onze Regering zal, op gronden vertrouwen wij zulks, daarom de overtuiging bezitten, en hare houding in deze hoogst gewigtige omstandigheden, overeenkomstig de ware belangen onzes geliefden vaderlands wezen. Wij loopen dermate hare handelingen niet vooruit. Spoedig zullen deze ons bekend zijn; en het zal blijken, dat Holland machtiger waarborgen voor zijne toekomst bezitten kan, dan vervat zijn in de *eindelijke en onherroepelijke* bepalingen van Mogendheden, *van wier voortdurende, vriendschappelijke verstandhouding*, ook zelfs dan wanneer zij de vijand moeten beschouwen, niet te vertwijfelen moet.

Het schijnt in antwerpen en 's Konings omgeving, dat de bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in overweging gebrachte algemeene stemmen aangenomen en zal vervolgens hedendaags de Eerste Kamer worden goedgekeurd, waarna het eigenlijke commissie uit de beide Kamers, aan Zijne Majesteit aangeboden. Dienzelfden dag zal de Tweede Kamer een publieke zitting houden.

Het getal der door Z. Exc. den Minister van Financien dag laatstleden, der Tweede Kamer voorgedragene loopt en, welke de staatsbegroting voor 1832 middelen om daarin te voorzien, en wijze, bekend den aankoop en aflossing van schuld, de inrekking billetten, de verhooging van de leening van de grondbelasting. De overige stellen, verbeteringen op het personeel en het patentregt en, onder anderen, de invoering van eene accijns op turf, andere wijzigingen in de regten, vanzelf aanleiding delen over de te verleenen schadeloosstelling voor van overgaan van onroerende goederen in de dooden

In de Amerikaansche journalen leest men, dat de haven van New-York wint dagelijks in welvaart. In regten in februarij jongstleden geheven bedroegen 700,000 derwijs 300,000 gl. meer dan in januarij van het laatstvorige jaar. Van 1 januarij tot 1 mei van dit jaar, bedroegen de inkomsten negenhonderd guldenen. Noort, zeggen verder die bladen, gebouwd een hoogeren trap van bloei; februarij koopen, landbouwers alom vinden, eene voordeelige markt tot vertien hunne producten. Nieuwe havens, en derhalve inrigtingen, dagelijks opdoen zich voor onze schepen en niets zal dezen schuttenanden tot kunnen verduisteren, indien wij slechts ligt eendragtig blijven. De goede Noord-Amerikanen (dagblad te dezer gelegenheid) mogen vrij zijn, en een tijd en geld partij te trekken beter dan vele aanleiding hebben niet interventie en non-intervention pie-pastei, met *jacht à la mer* en *jacht à la* boven het hoofd gewassen zijn.

— Z. K. H. de erfprins van Oranje is gisteren morgen van 's Hage naar het leger vertrokken.

— Gisteren avond is door 's Bosch een transport artillerie-trein, ten geleide van zes kruidwagens doorgetrokken, voor het leger bestemd zijnde.

— Uit de Klundert wordt ons berigt, dat de schutters dier vesting, tot den 1sten bataljon behorende, den 21sten van de maand hunne gemeester, leden uit den gemeenteraad en andere notabele ingezetenen, op rijtuigen, door de regering daartoe beschikbaar gesteld, te dien einde afgestaan, naar de verzamelplaats te Moerdijk getrokken zijn. Bij hun vertrek gaven ook de schutters blijken van hunne onwankelbare gehechtheid aan Koning en Vaderland, en dat zij overal waar zij geroepen worden, medewerken Oud-Nederland te helpen handhaven.

— In de kamer der afgevaardigden van Gelderland heeft een der leden, de heer *Welker*, een voorstel gedaan, om den Erfstadhouder te verzoeken van te bewerken, dat aan het duitsche bondsgenootschap eene meer volmaakte en gepaste ontwikkeling gegeven moge worden, ten einde de nationale eenheid van Duitschland aldus mogelijk verwezenlijkt wordt. De minister en eenige afgevaardigden hebben zich verklaard tegen het ontwikkelen van dit voorstel en, ziende dat hunne vertogen niets mogten baten, de vergadering verlaten. Het voorstel is vervolgens ontwikkeld, doch de behandeling daarover tot een onbepaalden tijd uitgesteld. Dezelfde heeft der ministerie een belust van den Groothertog van de Regentschap medegedeeld, waarbij Zijne Koninklijke Hoogheid zijne tevredenheid betuigt, dat de kamer zoo weinig acht heeft geslagen op de redenen, die van regeringswege tegen het ontwikkelen van meergemeld voorstel waren aangevoerd, maar tevens zijne verwondering te kennen geeft, dat daarover niet verder was beraadslaagd; verklarende hij, dat hij, uit besef van zijnen pligt, als lid van het duitsch bondgenootschap, en uit overtuiging dat het voorstel medegedeelde niet toe te laten is, nooit dulden zal, dat daarover beraadslaagd worde.

— Te Sigmaringen is op den 17den dezer plotseling overleden de regerende vorst *Anton Aloys van Hohenzollern Sigmaringen*, hij had den ouderdom van 69 jaren bereikt.

BELGIE.

Brussel, den 26sten October.

In het gemeen comité van de vrije aanwoordigers, op gisteren den 25sten gehouden, zijn, volgens het verslag der centrale afdeeling, de stemmen over de 24 artikelen op de volgende wijze verdeeld geweest: zeven en veertig leden hebben voor de aanneming, vier en twintig tegen dezelve gesproken; veertien hebben hunne stem niet uitgebragt. Twaalf in Brussel aanwezige leden hebben zich niet in de vergadering der afdeelingen willen begeven. De centrale afdeeling heeft, bij haar rapport, tot de aanneming geconcludeerd.

Op dit rapport moeten hevige discussien gevolgd zijn, bij welke de heer *Lebeau*, daarin door den heer *Pochet de Chimaij* bijgestaan, trachtte te doen hebben dat er geene openbare deliberatien over de 24 artikelen zouden plaats hebben en bij die gelegenheid zou hebben gezegd, dat hij niet minder was, en zulks meende te moeten, de Oranje-klanten allen tegen de aanneming der 24 artikelen zouden stemmen.

De heeren *de Robaulx*, *Blargnies* en *Dellafaille* hebben zich hevig tegen deze gedachtenwisseling uitgelaten; de heeren *A.* en *C. Rodenbach*, als ook de heer *Jottrand*, niet minder. De kwestie in omvraag gebragt zijnde, werd dat deze meerderheid van 56 tegen 41 stemmen, tot eene geheime beraadslaging besloten.

Na dit besluit hebben de voornaamste leden der minderheid terstond de vergadering verlaten. Men spreekt van een protest, hetwelk zij in het licht zullen geven en, dat zij, hunne stem deze dichtheid niet in houding gesmoord zijnde, de voorgenomene redenen van hunnen tegenstand tegen de aanneming der artikelen in dit protest zullen ontwikkelen.

De stemming heeft denzelfden dag eene opmerkenswaardige uitslag gehad. Twee leden toegelaten zijn en den twaalfden hebben de heeren *Gendebien* en *Jottrand* een overzigt mede van het getal der leden van den senaat, welke, zoo den zal hadden afgelegd, waarin blijkt, dat reeds 46 leden zitting in den senaat hadden genomen, zoo toegelaten leden mee gerekend, twee in deze vereniging hebben toegelaten, zoo dat er nu negenentwintig leden overblijven, welke, daarbij voor Antwerpen en voor Bergen, wijders drie afwezenden vervolzaakt door de demissie van dezelfden, als *Huber*, *Blargnies* en de vernietiging der verkiezing der heeren *Wannaar*, zullen in deze zitting niets voorgevallen zijn, dan de *Amsterdamsche* brief, waarbij de onderwerping van Koning *Willem* tot de 24 artikelen bij negen stemmen tegen een verworpen is.

ten minste, dat hij hetzelve geen tegenstand zal bieden, en zij meenen het bewijs daarvoor, daarin te vinden, dat den 25sten voorbij gegaan is, zonder dat de vijandelijkheden hervat zijn. De berigten die ons van alle kanten toevloeijen, komen wegens den goeden geest der soldaten overeen. Men zal alles doen gelasten om de gelegenheid te geven hunne goede gezindheid te toonen, zoodra."

Zoo men den geruchten gelooven wil, die er over het geheim comité in omloop zijn, zou de heer *de Mérode* namens de kamer mededeeling gedaan hebben van een nieuw protocol, zijnde No. 48, gehecht aan het vertrek van den heer *van de Weijer* uit Londen. Dat protocol, de schuld betreffende, zou ten aanzien van het quantum hetzelve altijd op 8,400,000 guldens bepaald blijft, geene veranderling bevatten, maar wel ten aanzien van dezelfs aard en wijze, wat de aard betreft, deze zou dien zoo eenzelvig zijn, als men zou kunnen om door de beide partijen gewijzigd te worden; wat derzelver vereffening (repartitie) aangaat, deze zou bovutten de regten en titulen der partijen, die het hollands grondgebied bezaten, en voorts zou overal onze vaartuigen geen bijzonder regt meer zou kunnen geweerd worden, zijnde alle regten van dé vaart in de 8,400,000 guldens begreepen. Het protocol zou overigens niets bijzonders meer behelzen. (*Courrier*).

— De 6, 7 en 11de bataljons zijn verleden zijn verplaatsen, na door den minister van oorlog geinspecteerd te zijn, onmiddellijk naar Vilvoorden vertrokken, alwaar hetzelve thans een deel van de reserve uit.

— Het kamp te Diest is opgebroken en naar Lier vertrokken, alwaar de generaal *Wauthier*, de 2de divisie kommanderende, reeds aangekomen is; de officier welke dit bevel schijnt vervolgens daarbij dat alle beschikkingen genomen zijn, om eenen aanval der Hollanders op alle punten af te weren. Het is waarschijnlijk, dat het hoofdkwartier insgelijks te Lier zal komen. De koning blijft te Brussel.

— Van eene geloofwaardige zijde vernemen wij, dat men, om van het fransch gouvernement de toestemming tot het tractaat der 24 artikelen te verkrijgen, *Lodewijk Philippus* met eene nieuwe coalitie in den geest van die van 1813 bedreigd heeft. Het fransch kabinet is op deze bedreiging niet zoo zeer bevreesd geworden, dat het niets slechts aan het tractaat zijne goedkeuring gehecht, maar zelfs beloofd heeft zelf op het overige tot dezelfde tijd met hetzelfde middel te zullen werken. Wanneer *Lodewijk Philippe* heden genoodzaakt, is voor zulke bedreigingen te zwichten, wat heeft Frankrijk van dat gouvernement te wachten, hetwelk morgen, door dezelfde middelen, tot veel grooter toegevendheden genoodzaakt kan worden. (*Courrier*).

— Het fransch blad *La Tribune* zegt:

„Wat aangaat het besluit van het gouvernement voor de aanneming der 24 artikelen, de instructien van *Talleyrand* hebben hetzelve niet zonder invloed gelaten; dezelve waren stellig, en het is zeker, dat men, om te sluiten, huiverig zijne maatregelen genomen heeft."

Antwerpen, den 25sten October.

Onze verdedigingsmaatregelen zijn voltooid; wij zouden het plan en de bijzonderheden derzelve kunnen mededeelen, maar de voorzigtigheid legt ons het stilzwijgen op.

Wij zeggen de voorzigtigheid, want wij konsteren, geen de minste vrees en wenschen vurig, dat alle onze medeburgers in eene gerustheid deelen, welke door de gezonde rede versterkt wordt. De hervatting der vijandelijkheden door de Hollanders schijnt ons, behalve bij eene regtstreeksche provocatie, onwaarschijnlijk.

— Sedert het in staat van beleg werden dezer stad hebben alle consulaten hunne respective vlaggen uitgehaald.

Het eskadertje voor de stad heeft deze dezen morgen in eene linie geschaard. Wat de oorlogsvaartuigen beneden op de rivier betreft, daar heeft geen dergelijke verandering bij dezelve plaats gehad, en het schijnt ook niet, dat zij de rivier zullen ontruimen. Van de vaartuigen van Vlissingen zijn vijf korvetten naar zee gezeild.

— Men verzekert ons, dat heden morgen eene estafette deze stad gepasseerd is, zich metterdaad spoed naar Brussel begevende, om de tijding over te brengen, dat de Hollanders langs de gehele linie op alle punten in beweging zijn.

Deze bewegingen kunnen het gevolg wezen van die van het Belgisch leger, hetwelk zich langs de grenzen uitgebreid heeft. De beide legers houden zich bereed, wachtende de hervatting der vederkeerige gouvernementen af. (*Courrier*).

— De Franschen generaal *Billard* en *Evain* [illegible] nacht binnen onze muren gekomen.

Brussel, den 25sten October.

De gedane aanmerkingen tegen opgeworpen verschillende [illegible] Dagelijks worden er nog [illegible]

weer op geplaatst. Ook de handel is in eenen ontzagverwekkenden staat van tegenwoer gebragt.

Gisteren, in den namiddag, zijn er vier hollandsche kanonneerbooten aan den Kapitalen Dam aangeland. De Hollanders zijn dezen nacht tot in de binnestreken van Stekenem geweest. Al de burgerwachten van Lokeren, Sevenecke, en Loochristij zijn hen te gemoet gekomen.

Bij een bevel van den minister, gisteren avond alhier aangekomen, worden alle de trekpaarden in de, tot ons district behoorende gemeenten, in rekwisitie gesteld. Daar heerscht desaangaande zeer veel beweging. Onderscheiden stukken zwaar geschut zijn op Zelzaete gerigt. Alle onze troepen trekken naar de grenzen.

PARIJS.

Paris, den 21sten October.

Het gerucht heeft heden op de beurs geloopen, dat de *Moniteur* van morgen eene ordonnantie zou bevatten, de benoeming van 120 nieuwe pairs behelzende, gekozen voornamelijk onder de personen, die met deze waardigheid bekleed zijn geweest. Men voegde daar bij, dat de nieuw gekozenen deze ministerie gunst niet geweigerd hadden, dan na zich verbonden te hebben tegen de erfelijkheid en tegen de categorien te zullen stemmen.

De heer *de Semonville*, grootreferendaris van de kamer der pairs, heeft op het paleis van Luxemburg een nieuw getal zijner ambtgenooten vereenigd, van wien men zegt, dat zij eene laatste poging, dat de [illegible] Het schijnt dat men zich niet heeft kunnen vereenigen, en dat het ministerie, wil het eene meerderheid verkrijgen, ten voordeele van het door de kamer der gedeputeerden aangenomen ontwerp, tot eene benoeming van nieuwe pairs genoodzaakt zal wezen.

Men zegt, dat de tegenwoordige meerderheid in de kamer der pairs gering is, het besluit der afgevaardigden wegens de erfelijkheid te bekrachtigen, echter de categorien (klassificatie) te verwerpen, zoo dat, eigenlijk gezegd, de pairs het ontwerp van de kamer der afgevaardigden zouden verwerpen, en het ontwerp van het gouvernement aannemen. In dit geval zouden er twee staatsmagten voor de koninklijke benoeming zonder beperking zijn. Deze uitslag is waarschijnlijker dan het invoeren van het stelsel van verkiezing in de wet op het pairschap. Intusschen zal het verkiezings-stelsel ook wel aanhangers onder de pairs hebben, en men twijfelt niet of deze wijze zou, in den tegenwoordigen stand van zaken, de beste en de redelijkste zijn.

Het schijnt dat de reis van den maarschalk *Gerard* naar Brussel, tot oogmerk had, om koning *Leopold* tot [illegible] conferentie voorgestelde voorwaarden over te halen.

Het politie comité heeft, gisteren avond bevelen om agenten naar [illegible] te zenden, van gelegenheid te verwittigen, en de slagtoffers der poolsche revolutie, welke in Frankrijk zouden mogen aankomen, dan eerst [illegible] Eenige Polen zijn reeds binnen deze stad aangekomen. Een [illegible], die in zijn nationaal costuum gekleed was, heeft, een paar dagen geleden, in de [illegible] Montmartre, de nadrukkelijkste blijken der *parijsche sympathie* bekomen.

Uit Spanje schrijft men van den 10den dezer:

De overige toebereidselen van het gouvernement, hebben eindelijk de fransche ministers tot [illegible] gewekt. Men verzekert dat een kamp van vier regimenten infanterie, een regiment kavallerie en verscheiden kompagnien artillerie eerstdaags in de omstreken van Bajonne zal opgerigt worden.

Wij hebben onderscheiden brieven van Madrid van den 14den gedagteekend, onder [illegible] vragen van een door Frankrijk voorgesteld en [illegible] ontwerp van amnestie, hetwelk echter veel tegenstand zou ondervinden.

Brieven van Lissabon van [illegible] October melden, dat aldaar het gerucht, echter op geene [illegible] was, dat de eilanden Madera bezet hadden. Deze [illegible] *Miguel*, met alle [illegible] bereidselen tot het vertrek van alle middelen tot verdediging. Zijne betrekkingen met het kabinet te Madrid worden ook veelvuldiger. Men zegt, zelfs, dat er bevel uitgevaardigd is, om spaansche troepen in gelegene portugeesche gaauw-vestingen toe te laten. De overijverige gasts steeds weert en dom *Miguel* acht het niet benedden zich, om dezelve af te [illegible] dan bij te wonen.

Heden zijn er, uit hoofde van den zondag, ter beurze geene fondsen genoteerd.

Aan de Redactie der Bredasche Courant.

De algemeene verontwaardiging, die er blijkt, de onderscheiden onderwerpen, aan legor betrekkende, in beginsel opgenomen, en de belangstellendheid, die ook het oppervlakkig oordeel over dezelve aan den dag gelegd, nopen mij eenige regelen, het wapen der *artillerie* betreffende, te schrijven; de strekking dezer bijdrage is geen *huldig*, maar alleen eene teregtwijzing, omtrent sommige bij dat wapen bestaande daadzaken en eene regeling om hieromtrent een juist oordeel te vellen.

Het op den 10den dezer maand door Z. M. onzen geëerbiedigden koning genomen besluit, tot opvulling van het aantal officieren bij de bataillons en kompagnien artillerie, alsmede de daarbij gevoegd geweest zijnde promotie, hebben aanleiding gegeven tot deze weinige regelen.

Nauwelijks zag het bovengenoemd besluit het licht, of overal hoorde men de kreet opgaan: *„Eindelijk worde er dan een end aan het wapen der artillerie gegeven."* Na gedaanende eff maanden de kolonnen van de Staats-Courant gevuld te hebben gezien met promotien, in alle wapenen der land- en zeemagt, was het niet te verwonderen, dat zelfs de *niet* belanghebbenden hunne bevreemding te kennen gaven, dat de artillerie, die toch in de maanden September en October van het jaar 1830, en nu wederom in den afgeloopen veldtogt, zoo vele gewigtige diensten aan den staat bewezen had, en welke diensten door vriend en vijand onbewimpeld werden erkend, aan welke door den Koning en Hoogstdezelfs beide zonen den grootsten lof wérd toegezwaaid — dat dit wapen, zeg ik, in promotie vergaten was.

Het besluit dat nu het licht gezien heeft, was dan ook oorzaak, dat ieder aan zich verlangende, eene vreugde, die bij de andere korpsen zelfs uit een soort van *spijtigheid* voortkwam, omdat men niet alle zonde hebben gezien, dat men in dit wapen den moed had laten zinken — een wapen, waarvan men zoo veel vergen, waarop men zoo veel vertrouwen kan — een wapen, alleen in staat om een jong ligter, in het behalen van overwinningen te ontmoedigen, want onder het vuur van eene duivelsche en goed bediende artillerie, leert de jonge infanterist en kavallerist, is *niet te gelatet*. Dit besluit, zeg ik, gaf algemeen genoegen, en tot overtuiging toe [illegible] weet hier wel, dat ik de andere korpsen bedoel.

Algemeen denkt men, dat dit eene fortelijk en hoven alle andere kanpen uitstekende belooning is. Men denkt het wapen der artillerie thans boven alle andere korpsen bevoorregt, en daar eene zoodanige *uitgestrekte Zelfstandigheid* (vooral bij het [illegible] stilzwijgen der artillerie-officieren), juist te meest zulde zijn, dit belangrijk wapen te bepeelen, geloof ik dat niet onnoodig, eene [illegible] uitlegging van dit *woordeel* te geven.

Voor de belgische omwenteling bestonden er vier bataillons veld-, vier bataillons milicie-artillerie en een korps zeldene artillerie. Bij deze korpsen bevonden zich zeer weinige belgische artillerie-officieren, zoodat bij de scheiding en bij de oplossing van vijf bataillons artillerie, bijna vijftig kaders van officieren bij de overige gebleven bataillons bedeeld moesten worden. Een groot aantal dezer officieren kwam [illegible] en daar deze nu toch niet konde afdanken of bij andere korpsen plaatsen, zoo [illegible] Zijne Majesteit zich genoodzaakt tot het maken van een besluit, waardoor het getal der officieren bij de bataillons vermenderd werd. Hier stond [illegible] *zakelijkheid* op den voorgrond.

Het groot getal aanwezende officieren, die geheel alleen in de kracht van hun leven zijn, was ook eene reden, dat er bij de artillerie [illegible] eene promotie gewacht is, die eindelijk noodzakelijk werd. De [illegible] jonge lieden, welke hunne vier jaren als kadet of vrijwilliger hadden gedaan, de hoop op bevordering niet gehoel te ontnemen. Bij vermeerdering van officieren bij de bataillons gaf dan ook de gelegenheid aan [illegible] eenige [illegible] tot eerste luitenants te bevorderen.

De artillerie is, op eenige weinige plaatsen na, [illegible] gegroeid, en het vooruitzigt op verdere bevordering zeer in een [illegible] gebragt.

Op dit standpunt gekomen, zal men, door eene kleinere vergelijking met de andere korpsen, bespeuren, hoezeer men ten opregte het wapen der artillerie, maar het meest bevorderde wil doen vooruitgaan.

Met de bevordering van eerste luitenants tot kapiteins bij de wapen der artillerie *volgens* aan de eerste luitenants van [illegible]

bij de infanterie na het jaar [illegible]
bij de kavallerie " " 1830 [illegible]
bij de [illegible] " " 1830

Met de benoeming van [illegible]

Bij de [illegible] 1830 en 1831

bij de [illegible]

Het minder [illegible] echter nog duidelijker blijken, [illegible] men de [illegible] of ongelijke beloonigen aan de chefs der [illegible] dezelfde met die der overige korpsen, zoowel bij [illegible] dan in het veld; [illegible] en, maar [illegible] [illegible] hebben [illegible] wezenlijk, zoogt dat [illegible] [illegible], waar [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

dezelve in de beide veldtogten heeft uitgestaan, de DIENSTEN die het bewezen heeft, en de weinige hoop op andere bevordering, dan voorzeker velt de berekening ten voordeele van de artillerie uit.

Bij eenen zoodanigen stand van zaken zullen de artillerie-officieren zich altijd met het bewustzijn blijven streelen, dat zij het Vaderland en hunnen Koning de onbetwistbaarste blijken van geheehtheid gegeven hebben, en dat zij hun bloed en leven hebben veil gehad voor onze regtvaardige zaak, en dat zij niet voor het geringste gedeelte tot de roemrijke uitkomsten van den eenmaligschen veldtogt hebben bijgedragen; terwijl, wanneer de koning zulks verderde, dezen aandrang, om Hem en het vaderland met dien zelfden geest en zelfopoffering te dienen, altijd zal bestaan, en het eigendommelijke van het wapen der Hollandsche artillerie zal uitmaken.

Wanneer men echter op het stuk van UITGAVEN voortgaan, zoowel voor het *tegenwoordige* als *toekomstige*, komt, dan voorzeker zullen de officieren der artillerie wel doen, met dagelijks een kapittel in Samen te lezen.

Uw, bestendige Lezer.

Lalhui Wertberg, of de donkere wegen der Koorzienigheid, door den schrijver van Paulowna of het gelukkige meisje in de grafgewelven van het brandend Moskou. Naar het Hoogduitsch. Te Amsterdam, bij J. C. VAN KESTEREN 1831. 2 deelen in 8°, met gegraveerden titel en vignet. De prijs is *f* 2,90.

De schrijver van dezen roman is dezelfde als die van PAULOWNA en van WILHELM en LOUISA of *Adeltrots en Burgerdeugd*. Deze beide geschriften zijn ook bij ons lezend publiek niet ongunstig bekend, en zulks kan reeds als eene voorhoopige aanprijzing gelden. Ook van dezen Junius is de strekking goed, en, wat het hoofdzakelijke betreft, met in wederspraak met de hollandsche denkwijze van deugd en zeden. Wij vinden het eene gelukkige gedachte van den vertaler, dat hij voor: *die dunkelen Wege der Gnaden- oder dunklere Wege der Vorsehung*, schreef: *Zulke duistere wegen der Voorzienigheid*. Zulks heeft, dat hij ook niet in een verdicht verhaal, dwaalbegrippen omtrent onderwerpen van de hoogste aangelegenheid wil opnemen, en eenen godsdienstigen zin bezit, welken men bij de meeste romanschrijvers en vertalers vergeefs zoekt.

Het verhaal zelf heeft veel geheimzinnigs, wat eerst aan het einde, nagenoeg geheel opgelost wordt. Dit moet draagt veel bij, om het tot eene belangstelling onderhoudende, lectuur te maken. Wonderbaarlijks is er echter niet in, terwijl het eventuum schadelijke indrukken nalaat; zoodat wij dezen bekoptenen roman (in dit een deelje Komplet) gerust onzen lezers aanbevelen. De *correctie* had beter behartigd kunnen zijn.

Te koop een uitmuntende VAAS-KAGCHEL, staande op eenen *Steenen Voet*, vooral geschikt ter verwarming van eene Groote Kamer. — Te bevragen bij J. DEKKERS, Min. *Smid* en *Kagchelmaker*, in de Vismarkstraat, te *Breda*.

Door stergeval wordt uit de hand te koop aangeboden, kunnende bij den koop dadelijk worden aanvaard: eene sints eenigelijke jaren bestaande LEERLOOPERIJ, met deszelfs bijpen, WAGHUURLOOTS, welke zaken altijd met succes is gedreven en als nog wordt gedreven, zijnde zeer wel bekend, gelegen binnen de stad Gorinchem, provincie Zuid-Holland, kunnende den verkiezende de voorhanden zijnde goederen, welke zich in de Magazijnen bevinden, door den Kooper worden overgenomen. Die hierin gading mogen hebben, adresseren zich in persoon, of met franco brieven, in de Westewagenstraat, Wijk C. No. 42, te *Gorinchem*.

De Ondergeteekende maakt aan zijne begunstigers bekend, dat hij voorzien is en voortgaande heeft PLAATSVERVANGERS voor de Nationale Militie en Schutterijen, allen op eene aannemelijke Voorwaarde, en neemt alles voor zijne rekening en risico, met alle Assurantie voor den geheele Active Dienst, als van Desertie of Wangedrag. Voor deze inlijvingen, alwaar ook de Milicien, ob Schutbeu en Schutterij, bij gunstige Dispositie van Zijne Majesteit een Plaatsvervanger laten vervangen. Het kantoor wordt gehouden, in de Lange Ros C. No. 112, te Goes. Nadere inlichtingen zijn ook te bekomen te *Bergen op Zoom*, in het Logement den *Eenhoorn* en de Karrestraat en te *Breda*, in het Logement de *Zwaan* bij de Wed. VERMUNT.

Goes, den 7den October 1831. W. PIETERSE, *Op. Commissionair.*

Bij den Boekhandelaar F. KRAAL te Amsterdam, en bij de meeste voornaame Boekhandelaars in het Rijk, ligt ter bezigtiging de prospectussen van intekening tot de eerste aflevering van een Boek-plaatwerk getiteld: Afbeeldingen van Schepen en Vaartuigen en denzelver onderscheidene Bewapening, door F. LE COMTE, opgedragen aan Z. K. H. *Prins Frederik* der Nederlanden Admiraal-Kolonel-Generaal der Zee- en Landmagt, enz. terwijl Z. M. de Koning en Z. K. H. de Prins van Oranje dit werk met Hoogelijker Intekeningen hebben gelieven te vereeren.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.

Bij gemelde Boekhandelaren zijn nog eenige weinige exemplaren voorhanden der twee Kunstplaten, voorstellende de eerste de Kanonneerboot No. 2, en de tweede het Springen derzelver op 5 Februarij 1831, gebeurd voor POLDERSTE, beide platen, a *f* 3,00.

---

† † Bij G. J. A. BEIJERINCK, te *Amsterdam*, zijn heden van de Pers gekomen en heeft alom verzonden:

I. DE NATUUR EN DE MENSCH, of *Levensbeschouwingen van Plutarchus*, door C. F. GERVAIS, op zijne wandelingen met Neef JONAS, door Oud en Heer. 2de Stuk, in gr. 8°. *Met nog twee Stukjes van dezelfde Auteur, dit Werkje kompleet zijn.*

II. GEDENKSCHRIFTEN VAN CONSTANT, *Eerste Kamerdienaar des Keizers*, aangaande het huiselijk leven van NAPOLEON, zijn Huisgezin en zijn Hofstaat, 3de en laatste deel, in gr. 8°. *f* 3,40. *Dit hoogst belangrijk Werk doet de geschiedenis van Napoleon, en in voor de geschiedenis van dien het over vele daadzaken een helderer licht verspreidt; daarenboven mag dit Werk als bijzonder onderhoudend geschreven, aanbevolen worden.*

III. LEKTUUR VOOR MEDEDOGENDE VROUWEN EN MEISJES, door Klara MEERTEN, 4 deelen, in gr. 8°. *f* 3,90.

IV. KONSTANTINOPEL EN TURKIJE, door Mad. CAMPAN, 2 deelen kompleet, in gr. 8°, m. pl. *f* 7,65. *Men vleie zich in gunstige beoordeelingen over dit Werk, in de Vriend des Vaderlands, 1830 No. 6, het Letter-Maandschrift, 1830, No. 6, en in de Letteroefeningen 1831 No. 10.*

V. VERSLAG der ontdekking van het lot van LA PEROUSE, door den Scheeps-Kapitein PEREZ DILLON, 2 deelen kompleet, in gr. 8°, m. pl. *f* 7,20.

VI. SOPHIA VAN LISSAU, eene bijdrage tot de geschiedenis van het tegenwoordige Oudendom, uit het Engelsch door J. CORSELIUS, Predikant te Amsterdam, in gr. 8° met vignet. *f* 2,90.

GEBROEDERS DIDERICHS te Amsterdam, hebben algemeen verzonden en afgeleverd:

ZEKERSTE GENEESWIJZE TEGEN DE ASIATISCHE CHOLERA, door [illegible], Med. Doct. te Rotterdam, enz., *f* 0,40.

Het *tweede stuk* van Prof. F. VAN DE BERGH, BEDENKINGEN *Beschouwing van de kennis aangaande den aard, de verschijnselen, de voorkoming en de behandeling van de* CHOLERA, met eene Kaart, aanwijzende de *Reis der Cholera*, van Indië tot hare verbreiding in 1831 tot op heden 1831, à *f* 1,40.

NB. Nog weinige Exemplaren van te bekomen zijn de *tweede verbeterde Druk* des eersten stuks, als ook van Hoogkamers WENKEN voor het Niet-geneeskundig Publiek, met opzigt tot de CHOLERA à 30 Cents.

NEILAN'S ONTDEKKINGEN IN DE NATUURKUNDE, naar den *vierden druk* uit het Engelsch vertaald door A. E. Overman, Lector enz. Tweede stuk, *f* 1,45, waarmede het eerste Deel met Platen, van dit belangrijk werk compleet is.

Prof. J. C. SCHMERLING, TAFEREEL VAN HEELKUNDE, naar den *tweeden verbeterden Druk*, uit het hoogduitsch vrij vertaald. Kort, duidelijk alle Beschrijvingen als om strijd geprezen, en met den meesten bijval bij het Nederlandsch Publiek ontvangen werk, verrijkt zijnde met *eene Beschrijving van den Dampkring der Aarde*, met Platen, à *f* 4,10.

ALGEMEEN NOODWENDIG BOEK voor DE BOER, DE ZAMENLEVING. Hiervan is de *negende oplevering* à *f* 0,60 verzonden. Een buitengewoon getal, waaronder Hoogstmaatschappelijke Liefhebberen, strekt dit werk tot Olimbaarst verrijking.

Bij bovengemelden is nog stand de *zesde verbeterde Druk* van de Bijdragen tot de PRAKTIJK DER STUURMANSKUNST. Prijs *f* 3,00.

---

* Binnen weinige dagen zal bij BROESE & COMP. te Breda, van de pers komen het EERSTE STUK van de Handleiding tot de kennis der verschillende soorten van BATTERIJEN, met aangifte van dezelfde Hoofde- en Onderdeelen, hare Plaatsing, Armering, Timmerbouw, enz. door G. J. *Stiethoff*, 1ste Luitenant der Artillerie.

De het geheele werk, met 3 Platen en 6 Platten, zullen 14 vellen druks beslaande, zal niet meer dan *f* 5,00 bij inteekening kosten.

2e. Na het sluiten der inteekening, welke spoedig plaats heeft, zal de prijs dadelijk verhoogd worden.